

ДО
Чл. кор. проф. д. ю. и ИВАН РУСЧЕВ
Председател на Научното жури

СТАНОВИЩЕ
Доц. д-р Мария Късева
преподавател по търговско право в ЮФ на ПУ „Паисий Хиландарски“
на основание заповед № 462/ 08.08.2022 г.
на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“

Относно: качествата на кандидата за заемане на академична длъжност „професор“ по професионално направление 3.6. Право (Търговско право) , д-р Антон Кирилов Грозданов, доцент по право (Гражданско и семейно (Търговско право)) във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“.

Уважаеми господин председател на научното жури,

Уважаеми членове на научното жури,

На основание Заповед № № 462/ 08.08.2022 г. на ректора ВСУ в електронна форма получих научните трудове – монографични изследвания, студии и статии, както и изискуемите документи, доказващи преподавателските качества и квалификация в областта на правната наука на кандидата за академичната длъжност „професор“ - доц. д-р Антон Грозданов.

Въз основа на проучените монографии и научни публикации на кандидата, на представените документи в откритата процедура за професор, съобразявайки нормативните изисквания в това число и Наредба № 3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър“, съм мотивирана да представя следното становище:

1. Преподавателски качества

Доц. д-р А. Грозданов е университетски преподавател с 21 годишен опит, тръгвайки по класическия път на развитие от асистент до доцент. Преподавателската му

дейност е не само в университетските аудитории, но теоретичната си подготовка споделя с адвокати и делови среди в лекционни курсове и обучения, бидейки сам практик.

Учебните курсове, преподавани от доц. А. Грозданов са в областта на търговското право, международното търговско право, търговска несъстоятелност, гражданско право – обща част.

По преподаваните от кандидата учебни дисциплини в аналитичен, систематизиран вид и в достъпна форма за студентската аудитория са издадени и следните курсове и ръководства:

- Несъстоятелност. Кратко ръководство, 2014;
- Международно търговско право. Кратък курс, 2014;
- Ръководство по търговско право. Книга първа. Търговци, 2015;
- Ръководство по търговско право. Книга втора. Производство по стабилизация на търговци, 2017.

Полезно за практиката и за студентите е теоретико-приложния анализ на Международната конвенция за унифициране на някои правила относно коносаментите от 1924 г. (Брюкселската конвенция), 2019.

Богатата коментарна учебна литература и теоретико-приложни ръководства, както и преподаваните курсови по основни учебни дисциплини в областта на частното право са безспорен пример за преподавателския опит, педагогически подход и професионални качества на юрист-теоретик и практик, които притежава доц. Антон Грозданов, за да ме мотивират да препоръчам да заеме научната длъжност „професор“.

2. Оценка на научните резултати и приноси на кандидата

Доц. д-р А. Грозданов е предоставил три монографии:

- Правен режим на услугите в корабоплаването. Том 1. Договор за агентиране. ВСУ, 2021. ISBN 978-954-715-711-8;
- Правен режим на услугите в корабоплаването. Том 2. Договор за посредничество. Договор за влачене. Договор за пилотаж. Договор за корабен мениджмънт. ВСУ, 2021. ISBN 978-954-715-712-5;
- Конвенция на Организацията на обединените нации относно договори за международен превоз на товари, извършвани изцяло или частично по море. Ротердам'2009. Теоретико-приложни аспекти. ВСУ, 2022. ISBN 978-954-715-726-2.

В конкурсената процедура са представени студии и статии в правната периодика, включително чрез линкове в електронни издания и самостоятелна глава от колективна монография.

Независимо, че за две от монографичните изследвания доц. А. Грозданов е избрал формата на представяне в два тома под общо заглавие „Правен режим на услугите в областта на корабоплаването“, а като втора част от заглавията им е конкретизирал отделните видове договори, по същество това са две отделни монографии със свой самостоятелен предмет на научно изследване и специфика, обосноваващи завършеност и цялост.

В двете монографии са изследвани отделни видове договори в областта на корабоплаването – договорът за морско агентиране, който е в предметния обхват на научно изследване „Правен режим на услугите в областта на корабоплаването“, том I и

обективираните услуги в корабоплаването в договора за посредничество, договорът за влачене, договорът за пилотаж, договорът за корабен мениджмънт в „Правен режим на услугите в корабоплаването“ том II.

Определено сам по себе си изборът на теоретично изследване с предметен обхват - договорът за морско агентиране в контекста на съвременната нормативна уредба и нов тип икономическа среда, обосновават научен принос на автора. Приносен елемент представлява и комплексното изследване за първи път в правната книжнина на специфичната група договори, които уреждат услуги в корабоплаването – посредничество, влачене, пилотаж и корабен мениджмънт. Особено ценно е изследването относно договорът за корабен мениджмънт, имайки предвид сравнително новата нормативна уредба в КТК.

Принос за българската теория е монографичното изследване върху международноправната уредба на договора за международен превоз на товари изцяло или частично по море.

Трудовете на доц. Грозданов свидетелстват за задълбоченото познаване на международноправната уредба и законодателството на впечатляващ брой държави.

Сравнителноправният метод е основният метод за научно изследване чрез множество сравнения със сходни правни фигури, от което работата печели и служи като ориентир за практиката в тази специфична материя на правното познание, в която посветените не са много.

Трите монографии, представени в процедурата за избор на професор покриват законовите изисквания за обем за този вид научно изследване, разполагат с необходимия научен инструментариум и понятиен апарат, както коректно е цитирана научна българска и чуждестранна литература с прецизен технически подход.

Полемичният подход на автора по дискусационни теоретични въпроси с изразяване на ясна аргументирана позиция следва да бъдат подкрепени.

Научните трудове, представени от кандидата са с ясна практическа насоченост – услуги в морската търговия, съдържат предложения *de lege ferenda* и са коректив за разбиране и прилагане на основни институти в морското право, за да бъде България адекватен партньор в тази важна част от бизнес-средата, каквато е морската търговия.

С практическа приложимост са обсъжданите процесуални въпроси, по които авторът заема ясни позиции – агентът да разполага с потестативното право да се иска сключване на окончателен договор, правото му на участие в рекламиционното производство, невъзможността да е активно легитимиран да предявява искове за отмяна на влезли в сила съдебни и арбитражни решения и невъзможността да бъде ответник по морски искове. Обсъдени са и множество други процесуални въпроси, които са в компетентността на корабния агент или са извън нея.

Авторът демонстрира подчертан афинитет и последователност в своите научни трудове в областта на морското право. Представените монографични изследвания свидетелстват за научни приноси в материята на морското право и са полезни за практиката.

Научните трудове ще имат познавателно значение не само за юристи – адвокати, магистрати, но и за по-широк кръг лица от деловите среди – икономисти, застрахователи, превозвачи и ще бъдат ориентир, както при изясняването съдържанието на тази категория специфични договори в търговското корабоплаване, така и при решаването на спорове между страните по тях. Научните постижения и предложениета

de lege ferenda могат да бъдат ключ за разбиране на основни институти в международното търговско право и да послужат на законодателя за усъвършенстване на законодателството в тази специфична област на правото.

Въз основа на горното несъмнено достигам до извода, че доц. Антон Грозданов разполага с научна квалификация и е постигнал научни резултати с приносен характер за правната теория, за да заеме академичната длъжност „професор“.

3. Критични оценки, забележки и препоръки

Работата би спечелила, ако авторът допълни библиографията и цитиранията наред с трудовете на проф. Огнян Герджиков и проф. Поля Голева и други автори в търговското право, с труда на проф. Ангел Калайджиев „Търговско право. Обща част“ като от един водещите изследователи в търговскоправната теория. Това е разбираемо, тъй като авторът прави сравнения между договора за агентиране и видовете търговско представителство според Търговския закон.

Прави впечатление, че са пропуснати в използваната литература и не са цитирани монографични изследвания с приносен характер, каквито са „Комисионният договор“ на проф. Таня Йосифова и „Спедиционният договор“ на Жана Колева, още повече, че се правят сравнения с тези два класически договора, каквито са комисионният и спедиционният договор и договора за агентиране.

Бих изразила резерви спрямо избрания подход на автора да представи правото на разваляне и прекратяване на договора за агентиране като част от специфичното съдържание на този вид договор, което се отклонява от класическия начин да се представя съдържанието на който и да е договор. Вън от това, самият автор отбелязва, че няма специални основания за прекратяване на договора за агентиране в КТК. Правото на разваляне и прекратяване на договора не е специфично право, за да се извежда като част от съдържанието на договора за агентиране. Класическият подход при този вид научни изследвания обикновено представя основанията за прекратяване на договорите в края на научния труд, а не се разглеждат като специфично субективно право на страните по договорното правоотношение.

При изясняване на правната природа на агента като страна по договора за агентиране в т.46.1, стр. 100 - 101 и следващите се наблюдават метаюридически отклонения, които не са и на съответното систематично място. Посочени са статистически данни и историческа справка за първите кораби и корабни компании и за корабоплаването въобще, което натоварва изложението относно правната същност на агента като страна по договора, макар че това изложение е с познавателна стойност.

Авторът би могъл да помисли дали е необходимо да се представят в самостоятелни точки приложимостта на отделни институти по ЗЗД каквито са опрошаването, прихващането, встъпването в дълг и др., по някои от които изложението се изразява в едно изречение. Може да се помисли да се използват критерии за групирането им в отделна точка. Използваният подход има и своите предимства и може да служи като ориентир за практикуващите юристи, които получават конкретен отговор относно приложението на съответния институт при договора за агентиране.

Не намирам за необходимо да се представят азбучни положения от гражданското право като това що е това дееспособност или пълно запрещение. Прави впечатление, че авторът има склонност да припомня основни положения в гражданското и търговското

право, които в много от случаите натоварват изложението, което по принцип има своите качества и принос в изясняването на правата природа на този специфичен договор за агентиране с комплексен характер.

Направените бележки не се отразяват на научните качества и приноси, които имат за правната теория в областта на морското право представените научни трудове на доц. Грозданов, а имат за цел да подскажат идеи, върху които авторът може да помисли евентуални при следващи издания.

4. Заключение

Въз основа на изложеното убедено заявявам, че научните и преподавателски качества на кандидата д-р Антон Кирилов Грозданов отговарят на законовите изисквания и дават право той да заеме академичната длъжност „професор“ в професионално направление 3.6. Право (Търговско право) във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ и предлагам на Научното жури да вземе съответното положително решение.

С уважение,

(доц. д-р Мария Кьосева)

